

27. december 2020

Folketingets Miljø- og fødevareudvalg

Brexit og fiskeri: Hvad udad tabes....

Brexit, dvs. [Handels- og samarbejdsaftalen](#) mellem EU og UK betyder, at dansk fiskeri, følgeindustri og havneinfrastruktur får en reduktion i råvaregrundlag og økonomiske udviklingsmuligheder frem til juli 2026, og en væsentlig risiko for yderligere forringelser fra denne dato. Det kedelige perspektiv er en permanent nedskalering og strukturtilpasning i fiskeriet og erhvervsklyngen omkring. Det rejser følgende spørgsmål:

- a) Hvorledes implementeres aftalen til fordel for Danmark
- b) Kan der tilføres nye og andre råvarer til fiskeri og industri
- c) Kan erhvervets rammevilkår forbedres

Jeg forventer, at ministeriet vil overveje mulighederne i samarbejde med Folketinget. Hermed mit summariske bidrag.

Gennemførelsen af EU-UK Fiskeriaftalen

1. Aftalens kvotereduktioner frem til 2026 er ikke fordelt ligeligt på de enkelte fiskebestande. Det rejser spørgsmålet om hvorledes byrden skal fordeles internt i EU. Der vil være en betydelig politisk interesse for ikke at åbne for vanskelige diskussioner; det vil formentlig også være i dansk interesse, men principielt kan 1983-politikkens samlede grundlag for Relativ Stabilitet komme i spil, ligesom spørgsmålet om hvorledes visse EU lande sikrer sig rettigheder via kvotehopning kan blive aktuelt. UK overvejer en stramning af "Economic Link", men jeg forventer at EU lande som Spanien og Holland vil søge at udbygge fiskeriet med UK registrerede fartøjer. Danmark bør afveje sin strategi her.

I forbindelse med en eventuel intern dansk overvejelse om kvotefordelingen bør man være opmærksom på det pelagiske flådes betydning for råvaretilførslerne til fiskemelsindustrien og den nordjyske pelagiske industri. Flådens muligheder for at udnytte de store fiskeforekomster i Nordatlanten i konkurrence med moderne norske, skotske og færøske flåder har betydning, også på den anden side af kajkanten.

2. Aftalen er en anerkendelse af, at UK er berettiget til fiskerirettigheder, der ligger ud over de historiske fangster. Det er et skridt på vejen til anerkendelse af "zonal attachment". UK vil op til 2026 kræve fuld anerkendelse af zoneprincippet; man har allerede udarbejdet biologiske analyser til grund herfor. Uanset at EU bør undgå en egentlig anerkendelse af princippet, bør Danmark vurdere konsekvenserne af alternative zonefordelingsmodeller. Spørgsmålet om konsekvenserne af fiskebestandenes "klimavandringer" bør indgå her.

Dette initiativ skal tillige sikre den nødvendige viden som grundlag for aftalens løbende fireårige evalueringer.

3. Aftalen indeholder en kompensationsmekanisme, som kan anvendes, hvis UK ønsker at reducere EU's kvoterettigheder yderligere. Mekanismen giver mulighed for at EU suspenderer UK's toldfordele på fiskerivarer. Danmark bør have de relevante økonomiske analyser klar, således at UK's handelsfordele for fiskerivarer kan sammenstilles med balancen i kvotefordelingen.
4. EU og UK skal nu forhandle med Norge om kvoteaftaler for 2021, det får præjudice for årene derefter. Norge har allerede taget kontakt med UK for at få en aftale for 2021.

De danske rettigheder i norsk zone står til at blive reduceret, og det er uklart i hvilket omfang Norge vil ønske modsvarende rettigheder i EU farvand, som rammer dansk fiskeri. Nu og fremover vil der være behov for trekantsløsninger, hvor bl.a. EU kvoter i UK's farvand tilbydes Norge for adgang til norsk farvand. Disse overvejelser har igen betydning for den interne fordeling af kvoter i EU.

5. EU og UK nedsætter "The Specialised Committee on Fisheries" som et samarbejdsforum. Danmark bør fastholde sin status som stor fiskerination og engagere sig i dette arbejde. En særlig vigtig funktion bliver arbejdet med at gennemføre en mekanisme til kvoteoverførsel mellem landene. En rigid kvoteopdeling betyder, at den enkelte fisker har vanskeligt ved at få kvoter, der matcher hans fangster (choke-species problemet). Det er en invitation til udsmid. Ordningen bør være fleksibel, den kan være mellem-national eller fungere direkte mellem landenes fiskere i respekt af både aftalegrundlaget og Relativ Stabilitet.

Aftalen er mellem EU og UK, og forholdet til Norge skal "integreres" i samarbejdet. Det vil ske gennem bilaterale aftale mellem EU og Norge og Norge og UK, men det vil også være nødvendigt med et trilateralt samarbejde bl.a. for at sikre en sammenhæng i den konkrete forvaltning, så fiskerne ikke skal forholde sig til nye regler ved hver grænsepassage. Det kan fx ske i Specialised Committee, og det bør også ske i de forordningsfæstede Advisory Councils mellem erhverv, NGO'er og forskere.

6. UK blive selvstændig kyststat i forhold til udnyttelsen af især makrel og sild i internationalt farvand i Nordatlanten. Danmark bør sikre sine interesser i EU sammenhæng og i sammenhæng med de færøske og ekspanderende grønlandske interesser, der ikke er sammenfaldende med dansk fiskeris interesser. Færøerne indgik i oktober 2020 en rammeaftale med UK, som også omfatter fiskeriforvaltning i internationalt farvand.

Råvarer

7. Det eksisterende ressourcegrundlag kan udnyttes bedre:
 - a. Den biologiske rådgivning er for ofte ude af trit med de faktiske forekomster. Den bør moderniseres og baseres på realtids data. Danmark er vært for [ICES](#), og direktøren for DTU Aqua er formand frem til oktober 2021. Det bør udnyttes.
 - b. EU's regelgrundlag bør [forenkles](#) med fokus på incitamenter til fremme af selektivt fiskeri og værditilvækst.
 - c. Kravet om fuld kvoteafregning fremgår af CFP og nu af EU-UK aftalen. Det overholdes ikke. Det koster tabte råvaremuligheder, upræcis biologisk rådgivning og undergraver level-playing-field. Det bør der rettes op på [EUU Alm.del - Bilag 144](#). Jeg forventer at Rådet ved den kommende drøftelse af TAC/kvoter for 2021 (april-dec.) inddrager denne problemstilling.
 - d. Danmark bør arbejde for at pilotprojekter under [EU's tekniske bevaringsforanstaltninger](#) art. 14 nyder fremme fx gennem kvoteincitamenter.
 - e. Tobisfiskeriet optræder nu i "skydeteltet". UK ønsker at lukke fiskeriet, som for en del foregår i UK's zone. Danmark bør styrke den biologiske (realtids) rådgivning, og erhvervet bør tage initiativ til en bedre spredning af fangsterne på årgange.
8. Anvendelsen af uudnyttede arter bør understøttes. Fx er fiskeri efter muslinger i hovedsagen et dansk reguleringsanliggende. Muslingeforekomsterne omfatter en række værdifulde arter. Fiskeriet foregår meget kystnært, fortrinsvis i Naturaområder, hvor det er tæt reguleret. Imidlertid er der store uudnyttede forekomster af højværdimuslinger uden for beskyttede områder i alle danske farvande. Holland fx, har et givtigt MSC certificeret fiskeri på knivmuslinger. Mulighederne er ikke udnyttet i Danmark som følge af manglende tradition, og fordi Fiskeristyrelsens tilladelsesadministration ikke skelner mellem Naturaområder og ikke-beskyttede områder.
9. Udnyttelse af biprodukter, fx indvolde, som er rige på olier, fx kan fremmes. Udsmidsforbuddet har sat en del tanker i gang, men de har ikke manifesteret sig i ny værdi.
10. Regeringens akvakulturudvalg fremkom i 2010 med en [model](#) baseret på bl.a. fuld kvælstofafregning. Men de deltagende grønne organisationer valgte i årene efter at gå imod ethvert initiativ til at udvikle sektoren, og en udvikling synes for nuværende ikke politisk mulig. Udvikling af akvakultur i lukkede anlæg er stadig en mulighed, men som en dyr produktionsform er der grænser for det råvarebidrag, der kan hentes her.

Rammevilkår

11. Fiskeriet reguleres og kontrolleres på et detaljeringsniveau, der ikke matcher politikens enkle målsætning om at fange de tildelte fisk og ikke flere end dem. Revisionen af

fiskeripolitikken åbner for væsentlige forenklinger, nogle er sat i søen. I 2015 [anbefalede erhvervet](#) en resultatbaseret EU-forvaltning med fokus på fastlæggelsen af TAC'er under hensyn til de blandede fiskerier og til, at al fisken kvoteafskrives samt frivilligt valg af redskaber og fangstmetoder. Det foreslås, at Regeringen beder Kommissionen foranledige udarbejdet en rapport, der belyser forenklingmulighederne i såvel forvaltning som kontrol for fuldt dokumenterede fiskerier. Ministeriet har selv tidligere udarbejdet en vurdering af reduktionen i behovet for søværts kontrol ved overgangen til fangstkvoteforvaltning, og der er udarbejdet videnskabelige rapporter som støtter "frit redskabsvalg".

12. Ministeriets støtteordninger skal fremme udviklingen i erhvervet, men gør ofte det modsatte. Der kan ofte kun søges 2 gange årligt, og sammen med en lang sagsbehandlingstid betyder det, at ansøger udskyder aftaler og finansiering i afventen af Styrelsens stillingtagen. Moderne sagsbehandling afgør ansøgningerne løbende. Det findes der modeller for.

13. Der er et stort politisk flertal for at fiskeriet forbeholdes fiskere i et bredt funderet ejerskab. Denne begrænsning og styring af den økonomiske udvikling bør følges af en løbende vurdering af gevinst og tab. I forhold til de vanskeligheder et lille erhverv som fiskeriet har for at opnå kreditgodkendelse med en acceptabel rentemargin forekommer det fx ikke hensigtsmæssigt, at forbyde at ét flådesegment henter lånekapital fra et andet. Den begrænsning bør overvejes tillige med muligheden for at vækstfonden går stærkere ind i fiskeriet med lån eller lånegarantier, der opfylder EU kravene.

Konklusion

Regeringen har vist stor velvilje for at hjælpe erhvervet, men penge gør det ikke alene.

De foreslåede indsatser er betydelige, men hvis man "vil" fiskeriet, må man se på hele paletten. Samlet set vurderer jeg, at ministeriets politiske og fiskeriudviklingsorienterede opgaver kræver øget fokus og øget indsats. Bemandingen bør dimensioneres herefter, og fiskeriområdet bør have en selvstændig afdelingschef.

Venlig hilsen



Mogens Schou